

Wildspiegels: wie wordt er beter van?

Soms wordt aan de conclusies van het jarenlange en nauwgezette werk van wetenschappers zo weinig gehoor gegeven, dat een mens zich afvraagt of er misschien meer achter schuilt dan louter desinteresse of ongelooft. Zo verscheen intussen al zeven jaar terug een rapport van de Nederlanders Henkens en De Molenaar waaruit duidelijk bleek dat de talloze wildspiegels die her en der in Europa en elders in de wereld waren neergeplant, nog nooit enig nut hadden bewezen.

Een ontstellende vaststelling? Niet als je de vraag stelt naar het principe van de werking van wildspiegels. Het idee is namelijk dat overstekende dieren, hoefdieren in het bijzonder, zouden stilstaan of wegluchten wanneer ze met een lichtflits geconfronteerd worden. Dit neemt men gemakshalve aan omdat deze lichtflitsen door de dieren zouden geassocieerd worden met de reflecterende ogen van roofdieren. De conclusie van het onderzoek is hard maar simpel: er is niets, maar dan ook niets dat een bewijs in die richting de naam waard is. Niet vreemd als je bedenkt dat ogen van roofdieren onder natuurlijke omstandigheden zelf geen licht uitschijnen, maar enkel reflecteren wanneer er actief in geschieden wordt. Hoe kan een prooidier (dat doorgaans toch niet met een zaklamp voor zich uit schijnend gaat foerageren) dan een lichtflits met gevaar associëren? Niet dus.

Deze conclusie komt ook naar voor uit de grondige literatuurstudie van De Molenaar en Henkens: telkens wanneer een of ander zogenaamd wetenschappelijk onderzoek claimt een daling van het aantal verkeersslachtoffers bij dieren te hebben vastgesteld na de plaatsing van wildspiegels, blijkt keer op keer dat deze daling het gevolg kan - en wellicht zal - geweest zijn van andere oorzaken dan de aanwezigheid van de spiegels op zich. Zo wordt bij het plaatsen van de paaltjes bijvoorbeeld dikwijls een brede strook van de wegberm kort gemaaid (nota bene met als doelstelling het gereflecteerde licht niet te hinderen!), waardoor chauffeurs overstekend wild beter zien aankomen en dus tijdig kunnen remmen om een botsing te vermijden.

En zo zijn er haast ontelbaar veel factoren die bij een evaluatie en monitoring van de effecten van de plaatsing van wildspiegels niet over het hoofd mogen gezien worden: snelheidsbeperkingen, signalering, bermbeheer, gewinning bij de chauffeurs, populatieschommelingen bij de hoefdieren, enzovoort. Het merendeel van de onderzoeken houdt daar echter geen rekening mee. Henkens en De Molenaar ontwaarden in de stapel waardeloze onderzoeken en onderzoekjes toch enkele studies die aan haast alle kwaliteitsnormen voldeden, en wat bleek? Geen enkele van die studies kon besluiten dat wildspiegels werkelijk het aantal aanrijdingen met hoefdieren verminderden. Nog fundamenteler was dat ook geen enkel onderzoek kon aantonen dat prooidieren de lichtflits van een spiegel associeerden met gevaar.

De enige vraag die dan nog rest is: wie wordt er beter van de wildspiegels die overal nog elk jaar worden 'geplant'? Het is mijn stellige indruk dat men met het plaatsen van wildspiegels aan het publiek de indruk wil geven aan faunabescherming te doen. De maatregelen die echt helpen zijn meestal niet zo populair. Dat zijn namelijk enerzijds duurdere infrastructuurwerken en landschappelijke ingrepen, en anderzijds een rigoureuze snelheidsbeperking op plaatsen waar nodig - afgedwongen door verkeersdrempels en regelmatig gecontroleerd! Voor het natuurbehoud zijn wildspiegels dus weggegooid geld, en de subsidie ervan zou dringend moeten herbekeken worden. Wie er nu beter van wordt? De fabrikanten van wildspiegels!

*Bob Vandendriessche
Begoniastraat 26
B-8020 Oostkamp*

- Molenaar, J. G. de & Henkens, R. J. H. G., 1998. Effectiviteit van wildspiegels: een literatuurevaluatie. Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek (IBN-DLO), Wageningen.